

2012 m. birželio 20 – rugpjūčio 8 d. Marijampolės kultūros centre veikia popieriaus karpytojų grupės *Sėjinis* kūrybos paroda *Vainikai*. Šiam tikslui grupę subūrė dailės mokytoja ekspertė Virginija Armanavičienė, atradusi bei kūrybai paskatinusi kiekvieną parodos dalyvį. Jau nuo 1988-ųjų mokytoja „pasėjo“ popieriaus karpymo idėją, kuri per daugiau nei dvidešimtmetį sėkmingai prigijo, išvešėjo ir tapo neatsiejama kelias moksleivių kartas vienijančia Gižų mokyklos tradicija. Kasmet išryškėja nauji šios tradicijos įkvėpti talentai, atsiskleidžia kūrybingi technikos meistrai, plėtojantys įvairias karpymo meno kryptis – nuo tradicinių, tvirtai besiremiančių į etninius popieriaus karpymo papročius, iki itin individualių, unikalių ir netikėtų formos variacijų. *Vainikai* sėkmingai tęsia nuo 1988 pradėtą karpinių parodų seką. Įvairaus žanro – teminėse, metodinėse, konkursinėse, tarptautinėse, autorinėse, kolektyvinėse – ekspozicijose buvo pristatyta per šimto popieriaus karpytojų kūryba, nuolat pastebima bei pažymima parodas, konkursus, olimpiadas vertinančių žiuri narių bei etninės kultūros ekspertų.

Šioje parodoje pristatomi naujausi, 2011–2012 m. laikotarpiu sukurti, buvusių ir dabartinių Virginijos Armanavičienės mokinių karpiniai. Bendroje ekspozicijoje raiškiai atsiskleidžia stilių įvairovė, išryškėja kiekvieno autoriaus individualumas, profesionalumas. Tai leidžia spręsti apie parodos iniciatorių paskatintą kūrybinę laisvę, kuri lemia nemonotonišką parodos siužetą, o šis – sėkmę. Vis dėlto individualia stilistika pasižymintys 17 autorių darbai tarsi to paties kino kadrai ekspozicijoje susijungia į vientisą pasakojimą, vienijamą juodai/baltos dermės principo ir karpiniams įprastai būdingų vizualinių elementų. Žiūrovas nevalgsta vieną po kito tyrinėdamas monochrominius paveikslus, o pasigedus įvairesnių spalvų, jų trūkumas kompensuojamas vis kitokiu kūrinių braižu.

Tematiškai ir formos požiūriu ekspozicijoje karpiniai dalijasi į dvi grupes. Dominuojančią *tradicinę* stilistiką ryškiausiai reprezentuoja Živilės Jaseliūnaitės-Abraitienės, Virginijos Armanavičienės, Odetos Luišytės ir Rūtos Natkevičiūtės-Zambienės karpiniai. Jiems būdingas simetriškas ir ritmingas vaizdo komponavimas iš apačios į viršų arba iš kairės į dešinę, vyraujantys stilizuotų augalų, gyvūnų, soliariniai, gyvybės medžio motyvai, liaudies meno ornamentika. *Netradicinę* labiausiai atspindi kai kurie Virginijos Armanavičienės, Vilmos Jaseliūnaitės-Anskaitienės ir Rasos Staliulevičiūtės-Kareivienės kūriniai. Jie pasižymi asimetrija arba komponavimu iš centro, ypatingu naratyvo akcentavimu, kaip antai Vilmos Jaseliūnaitės-Anskaitienės pavyzdžiai iš *Pasakėlių* ciklo.

Vainikų karpiniai parodos žiūrovus maloniai nustebins ne mažiau nei autorius, žirkles į rankas paėmusius po labai ilgo laiko tarpo. Akivaizdu, kad daugelis parodos dalyvių neprarado mokyklos suole įgytų popieriaus karpymo įgūdžių, neužmiršo pasaulio medžio, simbolių ir metaforų kalbos, puoselėjančios savojo krašto tradicinį paveldą. Atidus parodos lankytojas čia patirs, kad lygiagrečiai skleidžiasi tiek universalumas, kaip antai karpinio struktūra ar simbolika, tiek individualumas, pasireiškiantis savitu braižu, unikalia interpretacija ar aukštu techniniu meistriškumu.

Menotyrininkė Jurga Armanavičiūtė-Minčinauskienė